

CVTI SR prezentuje mladý vedecký potenciál

19. júla 2012 sa v Centre vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) uskutočnil **Letný špeciál Vedy v CENTRE**, ktorý Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti zorganizovalo už po tretí raz. Na rozdiel od tradičnej vedeckej kaviarne, známej pod názvom Veda v CENTRE (v podstate ide o stretnutia širšej aj odbornej verejnosti s osobnosťami vedy a techniky pri káve, ktoré sa konajú raz do mesiaca po celý rok), sa v Letnom špeciáli Vedy v CENTRE predstavujú mladí slovenskí vedci a výskumníci, ktorí sa svojimi výsledkami úspešne presadili aj v zahraničí.

Toho roku na túto „letnú akciu“ prijala pozvanie mladá slovenská ambiciózná vedkyňa **MA Monika Gullerová, PhD.**, úspešná molekulárna biologička, ktorá sa svojím výskumom v genetike zaradila medzi špičku svetovej molekulárnej biológie. Rodáčka z Trenčína vyštudovala Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave a hneď po štúdiu v roku 2002 prijala ponuku na doktorandské štúdium na Viedenskej univerzite. Od roku 2006 až doteraz pôsobí na prestížnej Oxfordskej univerzite vo Veľkej Británii, na pracovisku Sir William Dunn School of Pathology, kde sa venuje výskumu procesov v bunkách, predovšetkým výskumu génovej expresie. Monika Gullerová je autorkou unikátnej metódy na „vypínanie génov“ v ľudských bunkách, ktorú si dala spolu s Oxfordskou univerzitou aj patentovať.

Za svoj výskum získala aj mnohé ocenenia, Cenu Oxford University za výnimočný prínos za rok 2008, v rámci ocenenia Vedec roka SR zvíťazila v kategórii Mladý výskumník SR za rok 2008 a v minulom roku sa stala vedkyňou roka Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska: L’Oreal/UNESCO Women in Science UK and Ireland 2011.

Vypínanie génov bolo aj témou Letného špeciálu Vedy v CENTRE. Táto objavná metóda umožňuje nový typ genetickej manipulácie. A práve otázka genetickej manipulácie a pokusov, o ktorých sme sa doteraz mohli dozvedieť len z literatúry či zo sci-fi filmov, sa čoraz častejšie objavuje v súvislosti s výskumom DNA. Prednáška M. Gullerovej potvrdila, že to, čo sa v genetike v súčasnosti deje, je doslova na hranici „zázrakov“. Návštevníkom Letného špeciálu vedeckej kaviarne objasnila podstatu procesu „vypínania génov“, ktorý by mohol pomôcť identifikovať osud bunky, teda predvídať, ako by sa mohla bunka v budúcnosti správať. Výsledky výskumu v tejto oblasti by mohli mať čoskoro aj široké využitie v praxi – od identifikácie príčin geneticky vroděných, teda dedičných ochorení, či odhalenie genetických predispozícií pre rozvoj rakovinových ochorení a na liečbu týchto ochorení. Práve preto sa o výskum Moniky Gullerovej začína zaujímať najmä biotechnologický priemysel.

Obrovský pokrok v molekulárnej genetike už teraz umožňuje využívať výsledky výskumu najmä kriminalistom pri svojej práci, známe sú taktiež testy otcovstva či dnes vo verejnosti veľmi populárne testy na určenie pohlavia plodu z krvi matky. Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti svojou témou Letného špeciálu Vedy v CENTRE tak určite prispelo k poznaniu, že genetika jednoznačne patrí medzi oblasti vedy, v ktorej výskum za posledné roky v mnohom posunul fikciu k realite.

Podrobnejšie informácie o tejto akcii nájdete na www.vedatechnika.sk alebo na www.cvtisr.sk pod heslom *Veda v CENTRE*.

ev